

ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΟΙΚΟΠΕΔΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

(Λημοσιεύμεν μὲς ἔξαιρετικήν εὐχαρίστησιν τὸν ἐκφωνηθέντα λόγον τὴν 20-8-1956 εἰς τὸ Ἑργατικὸν Κέντρον Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν ἐπίδοσιν βεβαιώσεων Σπουδῶν εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς Ἐλευθέρων Συνδικαλιστικῶν Στελεχῶν ὑπὸ τῷ ἐκλεκτοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Β. Βογιατζῆ).

“Η Σχολὴ Συνδικαλιστικῶν Στελεχῶν κλείει σήμερον τὸν κύκλον τῶν μαθημάτων τῆς καὶ ἀπόδιδει εἰς τὴν συνδικαλιστικὴν οἰκογένειαν τὴν δευτέραν ὅμαδα τῶν μορφωμένων συνδικαλιστικῶν στελεχῶν τῆς. Ἡτο καιρὸς πλέον, δπως καὶ τὸ συνδικαλιστικὸν κίνημα εἰς τὴν Ἑλλαδα ἀποκτήσῃ τὰ μορφωμένα στελέχη του. Ο ἐρασιτεχνισμὸς δὲν ἔχει πλέον θέσιν εἰς τὸ δεύτερον ημισυ τοῦ 20οῦ αἰῶνος, εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας.

Τώρα κάθε πεδίον ἀτομικῆς ἡ ὁμαδικῆς δράσεως ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ τὰ συμπεράσματα ἐκ τῆς ἐρεύνης ταύτης μεταδίδονται κατόπιν εἰς τοὺς ἔνδισφερομένους διὰ καταλλήλων σχολῶν. Δὲν δυνάμεθα τοῦ λοιποῦ εἰς οἰονδήποτε τομέα νὰ βαδίζωμεν εἰς τὰ τυφλά.

“Ηλθε πράγματι ἡ Σχολὴ Συνδικαλιστικῶν Στελεχῶν νὰ πληρώσῃ μίαν πραγματικὴν ἀνάγκην ἡ ήτο μία ἀπλῆ πρωτοβουλία τῆς ἡγεαίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Συνδικαλιστικοῦ Κινήματος χωρὶς ἀνταπόκρισιν εἰς τὴν κοινωνικήν μας πραγματικότητα;

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε πρὶν ἡ δώσω ἀπάντησιν εἰς τὸ ἕρωτημα αὐτὸν νὰ κάμω μαζὶ σας ἐνα πολὺ μικρὸν περίπατον εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς, λέγω δὲ μικρόν, διότι δ χρόνος, ποὺ ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας, είναι συντομότατος καὶ θὰ ιδωμεν διὰ ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἕρωτημά μας θὰ δοθῇ ἀπὸ τὰ πράγματα.

“Ο συνδικαλισμὸς δχι μόνον ὡς θεωρία εὐθύνεται εἰς στενωτάτην σχέσιν μὲ τὴν θεωρίαν τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ὡς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ὡς πρᾶξις καὶ δράσις ταυτίζεται οὗτος πρὸς τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν πλήρως. Δὲν ἔχουμεν παρὰ νὰ ἀναλογισθῶμεν πόσον στενὴ καὶ ἀμεσος είναι ἡ ἐπαφὴ μεταξὺ τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Ἑργατῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν κατὰ τόπους Ἑργατικῶν Κέντρων μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Ἑργασίας, τὸν κατ’ ἔξοχὴν φορέα καὶ ἐμπνευστὴν τῆς Κρατικῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς.

Σκοπὸς τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς — πάσης κοινωνικῆς πολιτικῆς — είναι ἡ διατήρησης τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος, διὰ τῆς συνεχοῦς καὶ ὀδιακόπου βελτιώσεως καὶ ἔξυπνωσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἔξασφαλίσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀξιοπρέπειας τοῦ ἀτόμου.

“Ἡ Πολιτεία διὰ τῶν μέτρων της, τὰ δόποια λαμβάνει ἔκάστοτε, προσπαθεῖ νὰ διατηρήσῃ τὴν κοινωνικὴν ἐνότητα, διότι ἀνευ τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος δὲν είναι δυνατὴ ἡ ὑπαρξίας καὶ αὐτῆς τῆς Πολιτείας. Ἀλλὰ τὰ μέτρα αὐτὰ πρέπει νὰ ἔξασφαλίσουν καὶ κάτι ἄλλο : πρέπει νὰ ἔξασφαλίσουν τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀτόμου, διότι μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δημιουργοῦμε μίαν ηθικὴν προσωπικότητα. Χωρὶς

στοίχους δραγανώσεις των.

5. “Υποστήρησις τῆς Ε.Π.Ο.Ρ.

“Ἡ δραγανώσις αὐτὴ προσπαθεῖ ν’ αὐξήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις, τὴν δραγανώσιν καὶ τὴν μελέτην τῆς Ἑργασίας υπ. Ὁλα αὐτὰ είναι λίαν σημαντικά διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐντούτοις λόγῳ ἐλλείψεως κεφαλαίων είναι ἀνίκανος νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ εἶδος τοῦ ἀποτελεσματικοῦ προγράμματος τὸ ὅποιον κατήργησε.

τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν. Θά δημιουργήσωμεν ἔνα ἄβουλον ἄτομον, τὸ ὄποιον ἐπιτρέψατε μου τὴν παρομοίωσιν, θὰ παιζῃ τὸν αὐτὸν ρόλον τὸν διποίον παιζεῖ ἔνα τοῦβλον εἰς ἔνα μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα. Διότι περίπου αὐτὸν συμβαίνει μὲ τὰ διάφορα δικτατορικὰ καθεστῶτα, εἴτε πρόκειται περὶ κομμουνιστικοῦ, εἴτε περὶ φασιστικοῦ τύπου.

Ἐπιτυγχάνει πάντοτε τὸν σκοπόν της ἡ Κρατικὴ κοινωνικὴ πολιτική;

Δυστυχῶς ὅχι πάντοτε. Αὐτὸδος ἔγκειται εἰς τὴν φύσιν τῆς Κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία, λόγῳ τῆς γραφειοκρατικῆς καὶ φρομαλιστικῆς μορφῆς της, δὲν εἶναι δυνατὸν γὰρ ἀνταποκρίνεται πάντοτε εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ἀνάγκας τοῦ ἐργάτου, δὲν εἶναι δυνατὸν γὰρ σημαίζη καὶ γὰρ ἔγγιζη τὰς κορδὰς τῆς ψυχῆς τοῦ ἐργάτου.

Ἀκριβῶς εἰς τοῦτο ἔγκειται ὁ κύριος ρόλος τῆς Αὐτονόμου Κοινωνικῆς Πολιτικῆς, ἡ ὁποία, ἄνευ οὐδεμιᾶς κρατικῆς ἐπιταγῆς, προσφέρεται ἀφ' ἕσυτῆς καὶ προσπαθεῖ νὰ συμπληρώσῃ τὸ κενὸν ποὺ ἀφήνει ἡ Κρατικὴ κοινωνικὴ πολιτικὴ καὶ νὰ γεφυρώσῃ τὸ χάσμα, ποὺ χαίνει μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν. Εἶναι δὲ ἡ αὐτόνομος κοινωνικὴ πολιτική, ἡ πολιτικὴ, τὴν ὅποιαν ἀσκοῦν ἀφ' ἕσυτῶν αἱ διάφοροι ἐπιχειρήσεις, σύλλογοι, συνδεσμοί, σωματεῖα, ὁργανισμοὶ κ.λ.π. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι κοινωνικοὶ σχηματισμοί, ίδιως αἱ ἐπιχειρήσεις, βλέπουσαι ὅτι παρ' ὅλα τὰ μέτρα τῆς Κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς δὲν ἐπιτυγχάνεται ἡ γεφύρωσις τοῦ χάσματος, τὸ δόποιν χωρίζει ἐργάτας καὶ ἐργοδότας καὶ ἀκόμη ὅτι δὲν αὐξάνει ἡ παραγωγικότης τῆς ἐργασίας, προσπαθοῦν δι' ίδίων μέσων νὰ ὑψώσουν ἔτι περισσότερον τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν ἐργαζομένων των καὶ πρὸς τοῦτο διὰ νὰ ἀναφέρω μόνον δύο, τρεῖς περιπτώσεις, εἴτε κτίζουν κατοικίας διὰ τὸ προσωπικόν των, εἴτε χορηγοῦν δωρεάν συσσίτιον εἰς τοὺς ἐργαζομένους, εἴτε τέλος χορηγοῦν εἰς τοὺς ἐργαζομένους μετοχήν εἰς τὰ κέρδη τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ συνηθέστατα μετοχήν καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αἱ ὑλικαὶ παραγωγήσεις, ποὺ κάμουν οἱ ἐργοδόται ἀφ' ἕσυτῶν εἰς ἄλλα κράτη, εἶναι καὶ ἡ νοοτροπία καὶ πρὸ παντὸς ὁ τρόπος τοῦ φέρεσθαι πρός τοὺς ἐργάτας των. Ἄλλο ἐπ' αὐτοῦ θὰ ἐπανέλθωμεν.

Πλὴν τῆς Κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς αὐτονόμου τοιαύτης, αἱ ὁποίαι, δῆπος εἰδομεν, ὑποβοηθοῦν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος διὰ τῆς ὑψώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ καὶ διὰ τῆς συγχρόνου ἔξασφαλίσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀτόμου, ἔχομεν καὶ ἔνα τρίτον παραγόντα, διὸποιος τείνει πρὸς τὸν σκοπόν, ἀλλα καὶ ἀκολουθεῖ ἄλλον δρόμον. "Ο τρίτος αὐτὸς παράγων εἶναι διὰ ἐλεύθερος συνδικαλισμός, διὸποιος εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν εἶναι ἔνα κίνημα αὐτοβοηθείας. Η κοινωνικὴ σημασία τοῦ Ἐλευθέρου Συνδικαλισμοῦ σήμερον εἶναι ἀπειρως οπουδαιοτέρα, λόγῳ τῆς ἐκτάσεώς του καὶ τοῦ ρόλου, τὸν δόποιον οὗτος παγκοσμίως παίζει.

Σκοπὸς τοῦ ἐλευθέρου συνδικαλισμοῦ εἶναι ἡ συνεχής καὶ ἀδιάκοπος οἰκονομική, κοινωνική καὶ ηθικοπενεματική ἀνύψωσις τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων.

Ἄλλα μήπως δὲν εἶναι παραπλήσιος καὶ διὰ σκοπὸς τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς;

Ἄκριβῶς καὶ διὰ τοῦτο, δταν ἡ συνεργασία των εἶναι ὅμαλή καὶ διαπιστοῦται ἐκάστοτε ποὺ κεῖται τὸ κοινὸν συμφέρον τότε εἶναι καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἀγαθά διὰ τοὺς ἐργαζομένους καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν.

Βεβαίως δταν διμιῶ περὶ συνδικαλισμοῦ ἐγγοῶ τὸν ἐλεύθερον συνδικαλισμόν, ποὺ εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ διαφόρους κηδεμονίας καὶ πρόστασίας κομμάτων καὶ καταστάσεων. Μὴ λησμονῶμεν δτι ἀρετὰ ὑπέφερεν ἡ ἐργατικὴ τάξις τόσον παρ' ἡμῖν δσον καὶ εἰς τὴν ἔντην ἀπὸ τὸν κηδεμονευόμενον ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα συνδικαλισμόν. Ἐννοῶ λοιπὸν τὸν συνδικαλισμόν, διὸποιος δῆγεται μόνον ἀπὸ τὸ συμφέρον τῶν μελῶν του, τὸ δόποιον δμως συμφέρον προσπαθεῖ οὗτος νὰ συντονίσῃ πρὸς τὸ γενικὸν τοιούτον. Ποὺ εἶναι αὐτὰ τὰ δριαὶ ἐπὶ τῶν δόποιων συναντῶνται τὸ κατ' ίδιαν συμφέρον τοῦ ἐργάτου καὶ τὸ γενικὸν τοιούτον τῆς κοινωνίας, δὲν εἶναι ξήτημα τῆς παρούσης στιγμῆς. "Αλλως τε καὶ αὐτὸς εἶναι ἔνας λόγος, διατὶ ἔχομεν ἀνάγκην μορφωμένων συνδικαλιστικῶν στελεχῶν. "Οσον περισσότερον καὶ καλύτερον εἶναι ταῦτα μορφωμένα, τόσον εὐχολάτερον ἔξευρίσκουν τὴν χρυσῆν ἐκείνην γέφυραν ἐπὶ τῆς δόποιας συμπίπτουν τὰ συμφέροντα δλων.

Ἐξ δσων εἶπον ἀνατέρω προχύπτει δτι ἐπὶ τριῶν κυρίως στύλων στηρίζεται τὸ οἰκοδόμημα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς: ἐπὶ τοῦ πρώτου στύλου στηρίζονται τὰ μέτρα τῆς Πολιτείας διὰ τὴν διατήρησιν τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος, τὴν συνεχῆ ὑψώσεων τοῦ βιοτικοῦ ἐπι-

πέδου τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ καὶ διὰ νὰ μὴ τὰ ἀφιθμῷ, χάριν συντομίας ἀρκοῦμαι νὰ εἴπω ὅτι εἰναι ὅλοι οἱ τομεῖς μὲ τοὺς ὅποιους ἀσχολεῖται εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως τὸ "Υπουργεῖον Ἐργασίας καθὼς μερικῶς καὶ ἀλλὰ τινὰ "Υπουργεῖα.

"Ἐπὶ τοῦ δευτέρου στύλου στηρίζονται τὰ μέτρα τῆς αὐτονόμου κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ πρέπει νὰ διμολογήσωμεν, ὅτι ὑστεροῦμεν φοβερὰ ἔναντι καὶ τῶν πλέον καθυστερημένων κρατῶν. Ἡ ἀριθμητικής τῶν ἐπιτευγμάτων τοῦ τομέως αὐτοῦ, ἡ πραγματοποίησις τῶν ὅποιών ἐναπόκειται εἰς τὴν καλοπροσαύρετον θέλησιν τῶν ἐργοδοτῶν εἰναι τόσον μεγάλη, ὥστε εἰς ἄλλα κράτη ηρχισε νὰ ἐπισκιάζεται μεγάλως ὁ τομεὺς τῆς Κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς.

"Ἐπὶ τοῦ τρίτου στύλου στηρίζονται τὰ μέτρα καὶ αἱ προσπάθειαι τὰς ὅποιας καταβάλλει ὁ ἐλεύθερος συνδικαλισμός, τοῦ ὅποιου, δπῶς εἰδόμεν, οἱ σκοποὶ συμπίπτουν ἀπολύτως μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ὡς ἐπιστήμης. Ἡδύναντο ὅμως τὰ μέτρα αὐτὰ τοῦ Συνδικαλισμοῦ ἀντὶ νὰ εἰναι ἐποικοδομητικὰ τῆς κοινωνικῆς ἔνότητος, νὰ εἰναι καὶ ἀρνητικά, δπῶς ὑπῆρξαν πολλάκις, ὅταν ὁ συνδικαλισμὸς ἐκηδεμονεύετο ἀπὸ ἐπανστατικὰ κώματα.

"Ο ἐλεύθερος συνδικαλισμὸς παρ' ἡμῖν, ὅχι μόνον συμβάλλει εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ ποινωνικὴν πρόδοδον τοῦ ἐργαζομένου, ὅχι μόνον ἐξασφαλίζει τὴν ἡσυχίαν καὶ δημιουργεῖ ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐρχεται καὶ ἰδίαις δαπάναις ἴδρυεις σχολαῖς συνδικαλιστικῶν στελεχῶν, διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὰς ἐνδεχομένης ἀτελείας του.

Καὶ ἡ μὲν ὑγεσία τοῦ ἐλευθέρου συνδικαλιστικοῦ κινήματος ἔκαμε τὸ καθῆκον της τόσον ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ της, ὅσον καὶ ἔναντι τοῦ Κράτους καὶ ἔναντι τῆς ὀλότητος. Ἀλλὰ τὸ οἰκοδόμημα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς στηρίζεται κατ' ἀνάγκην εἰς τοὺς τρεῖς στύλους. "Οταν δὲν ὑπάρχει ὁ ἔνας τότε καὶ τὸ φορτίον τὸ δροῦν θὰ φέρουν οἱ δύο μόνον στύλοι θὰ εἰναι δυσανάλογον.

Μ' αὐτὰ θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι ὁ στύλος, ὁ δροῦς ὁ ὑποτίθεται διὰ φέρει τὸ βάρος τῆς αὐτονόμου κοινωνικῆς πολιτικῆς ὑστερεῖ παρ' ἡμῖν φοβερὰ καὶ τοῦτο διότι παρ' ἡμῖν ἡ ἐργοδοτική τάξις δὲν ἐσυνειδητοποίησεν ἀκόμη οὕτε τὸν κοινωνικὸν τῆς οἰκονομίας τὴν σημερινὴν κοινωνίαν, ἡ δποτία παρ' δλογ διὰ ἀπέκει μόνον 16 ἔτη ἀπὸ τὴν προπολεμικὴν τοιαύτην ἐν τούτοις φαίνεται διὰ ἀπέκει περισσότερον τοῦ αἰώνος καὶ ἀκόμη, διότι τὴν ἐργοδοτική μας τάξις ἔκαμε φοβερὰ ἐσφαλμένην τοποθέτησιν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς εἰς τὴν κοινωνικὴν κλίμακα.

Οἱ περισσότεροι τῶν ἐργοδοτῶν μας ἔχουν ἀκόμη τὴν νοοτροπίαν τοῦ ἀφέντη καὶ ζοῦν μὲ ἵδεας καὶ σχήματα ἐντελῶς ξεπερασμένα, θεωροῦν δὲ τὸν ἐργάτην ἀπλοῦ· στατα ὡς μίαν προσέκτασιν τῆς μηχανῆς καὶ οὐχὶ ὡς ἐντελῶς θεωροῦν καὶ ισότιμον ἀπομον τοῦ δροῦν οὗτος ἔχει τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην, εἴτε ὡς συνεργάτου εἰς τὴν ἐπιχείρησιν εἴτε ὡς καταναλωτοῦ τῶν προϊόντων του.

Καθημερινῶς ἀκούομεν τοὺς ἐργοδότας παραπονούμενους, διὰ τὰ κοινωνικὰ βάροις εἰναι δυσβάστακτα, ἐνῶ εἰναι γνωστὸν διὰ παρ' ἡμῖν εἰναι ταῦτα χαμηλότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα κράτη καὶ διὰ ἀκόμη αἱ ἐπιχειρήσεις των, συνεπείᾳ τῶν κοινωνικῶν βαρῶν δὲν εἰναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταγωνισθοῦν τὰς ἔνεας, αἱ δροῦαι παρ' ὅλα τὰ μεταφορικά, προμηθείας, δασμοὺς καὶ τοὺς ὑψηλοτέρους μισθοὺς κατορθώνουν νὰ πωλοῦν εὐθηρηστέρα.

Καὶ πότε πωλοῦν εὐθηρηστέρα;

"Οταν αὐταὶ αὐταὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἔκει εἰς τὴν ἔνεην πλὴν τῶν ἀπείρως μεγαλυτέρων δαπανῶν τῆς Κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ἔχουν καὶ τὰς τεραστίας δαπάνας τῆς αὐτονόμου κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἡ δροῖα παρ' ἡμῖν – πλὴν ἐλαχίστων ψυχίων ἀλίγων ἐπιχειρήσεων – εἰναι ἀνύπαρκτος.

Πᾶς συμβαίνει λοιπὸν αὐτὸν τὸ θαῦμα;

Τὸ κλειδὶ τοῦ θαύματος εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν τῶν ίδίων ἐργοδοτῶν. "Ἐκεὶ ὁ ἐργοδότης διέγνωσεν διὰ ὁ ἐργάτης ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν αὐτὴν στόφφα, τὴν αὐτὴν πάστα, ποὺ ἀποτελεῖται καὶ ὁ ἴδιος καὶ ἐπὶ πλέον ὁ ἐργοδότης ἔκει δὲν κοιτᾷ τὸν ἐργάτην μὲ περιφρόνησιν μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ του, δπῶς κάνουν δυστυχῶς οἱ περισσότεροι τῶν ίδιων μας ἐργοδοτῶν. "Ἐκεὶ ἡ ἐπιχειρήσης δαπανᾶ ἀπείρως περισσότερα διὰ τὸ προσωπι-

κόν της ἀπὸ δοσα τῆς ἐπιβάλλει ἡ πολιτεία καὶ γι' αὐτὸ δταν διμιλοῦν ἔκει περὶ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας ἐννοεῖ καὶ δὲ ἐργοδότης καὶ δὲ ἐργάτης, τὶ σημαίνει αὐτό: διτ δηλ. ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας θὰ κερδίσῃ καὶ δὲ ἐργοδότης, ἀλλὰ καὶ δὲ ἐργάτης δὲν πρόκειται νὰ παραμείνῃ ἀμέτοχος τοῦ κέρδους αὐτοῦ. Εἰς τούτο διφέλεται εἰς τὴν ξένην κατὰ μέγα μέρος—πλὴν τῶν τεχνικῶν μεθόδων—ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας.

Τί γίνεται σ' ἐμάς;

'Εδῶ οἱ ἐργοδόται ὅχι ἀπλῶς νομίζουν, ἀλλὰ πιστεύουν δτι θείω δικαίω τὸ μὲν κέρδος ἀνήκει σ' αὐτούς, ή ἐνδεχομένη ζημία εἰς τὸ κράτος καὶ τὸ I.K.A. καὶ μόνον δὲ περιβάλλων κόπος ἀνήκει εἰς τοὺς ἐργάτας.

Καὶ αὐτὰ δὲ διατί;

Διότι δὲο μας ἐπαναλαμβάνομεν ἀπὸ πρωῖας μέχρις ἑσπέρας καὶ διὰ τῆς ἐπαναλήψεως ἐπιστεύσαμεν δτι ἔτσι συμβαίνει εἰς ἔνα ἀστικὸν καθεστώς, εἰς μίαν ἀστικὴν δημοκρατίαν καὶ ἔτσι χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμεν ὑπεσκάψαμεν ἀδικαιολογήτως τὰ θεμέλια τοῦ καθεστῶτος. Διότι ἡ ἀστικὴ δημοκρατία δὲν ἤτο κατ' ἀνάγκην συνυψασμένη μὲ τὴν ἀδικίαν δπως ημεῖς τὴν ἐφαντάσθημεν. 'Αλλὰ ἀνέξαρτήτως τοῦ ἀν δικαίως ἡ ἀδίκως ἐπεφορτίσθη ἡ ἀστικὴ δημοκρατία μὲ τὰς ἴδικάς μας ἀμαρτίας, τὸ γεγονός εἶναι δτι ἀπὸ τοῦ πρώτου, ἀλλ' ἰδίως ἀπὸ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου καὶ ἐντεῦθεν μεταβαίνομεν, ὃν δχι καὶ ἐν πολλοῖς ζῶμεν, εἰς νέα κοινωνικούκονομικά σχήματα, τὰ δποῖα ἐγεννήθησαν μὲν εἰς τοὺς κόπλους τῶν παλαιῶν, ἀλλ' ἐν τούτοις εἶναι ἐντελῶς νέα καὶ τελείως διάφορα τῶν παλαιῶν καὶ τὰ δποῖα ὡς νέα ἐπιβάλλουν καὶ ἀνάλογον μεταβολὴν τῆς νοοτροπίας καὶ τῆς σχέσεως ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον.

Δυστυχῶς οἱ ἴδικοι μας ἐργοδόται δὲν ἀγτελήφθησαν ἔκεῖνο ποὺ ἀντελήφθησαν οἱ ἐργοδόται δὲο τοῦ κόσμου, δτι δηλαδὴ ἔπειτε νὰ ἀλλάξουν νοοτροπίαν καὶ νὰ βλέπουν εἰς τὸν "Ἐλληνα ἐργάτην δχι τὸν κατώτερον τῶν, ἀλλὰ τὸν ἄμεσον καὶ στενὸν συνεργάτην των. Ο "Ἐλλην ἐργάτης εἶναι τόσον φιλότιμος, ὥστε, δτι θὰ τῷ δοθῇ θὰ τὸ ἐπιστρέψῃ πολλαπλασίως δπίσω. "Οσον γρηγορώτερον κάμουν τὴν διαπίστωσαν αὐτὴν οἱ ἐργοδόται μας τόσον τὸ καλύτερον διὰ τοὺς ἐργοδότας, διὰ τοὺς ἐργάτας καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς τὰ μέσα ποὺ ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὴν ξένην διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς νοοτροπίας τῶν ἐργοδοτῶν.

"Αλλὰ δτι παρέλειψαν νὰ κάμουν οἱ ἐργοδόται μας, δηλαδὴ νὰ μορφώνουν σύμφωνα μὲ τὸ νέον πνεῦμα τὴν τάξιν των, τὸ ἔκαμαν ἐκ μέρους των οἱ συνδικαλισταί. 'Η πρωτοβουλία των δὲ αὐτὴ δέον νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ δι' ἔνα ἀκόμη σπουδαῖον λόγον. Εἰς δὲος μας εἶναι γνωστὸν δτι ημέρᾳ τῇ ημέρᾳ αἱ ὁργανωμέναι τάξεις ἀσκοῦν μεγαλυτέραν πίεσιν ἐπὶ τοῦ κράτους τοῦ δποίου αἱ ἀποφάσεις δὲν εἶναι ἀμοιδοι τῶν ἐπιδράσεων αὐτῶν.

Φαντάζεσθε τί θὰ συνέβαινεν ἀν δ συνδικαλισμός, αὐτὴ δὲ τεραστία δύναμις, ἐστερεῖτο τῶν μορφωμένων ἐκείνων στελεχῶν των, τὰ δποῖα δὲν ἀγονται εἰς τὴν κρίσιν των καὶ τὰς ἀποφάσεις των μόνον ἀπὸ στενόκαρδον ἐγγωϊσμόν;

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δέον νὰ ὑπογραμμισθῇ καὶ ἔξαρθῃ καὶ νὰ χειροκροτηθῇ δεόντως ἡ πρωτοβουλία τῆς 'Ηγεσίας τοῦ 'Ελευθέρου Συνδικαλιστικοῦ μας Κινήματος διὰ τὴν ίδρυσιν τῆς Σχολῆς αὐτῆς. 'Αλλὰ πρέπει συγχρόνως νὰ τονισθῇ καὶ νὰ ἔξαρθῃ καὶ ἡ προσπάθεια τῶν παιδιῶν αὐτῶν, τὰ δποῖα ἐργαζόμενα δλην τὴν ημέραν, ὑπὸ συνθήκας, ποὺ ἔνας θεός ξέρει ἀν εἶναι εὐχάριστοι, ἔρχονται τὰ βράδυα κατάκοπα καὶ μὲ μίαν συγκινητικὴν προθυμίαν, για νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ μάθουν καὶ νὰ μεταδώσουν εἰς τοὺς συναδέλφους των δτι καλδ καὶ ὠφέλιμον ἔμαθαν.